
EVALUATIE VAN HET AFGELOPEN JAAR

Hieronder zal een overzicht gegeven worden van de lotgevallen van de themagroepen en verder een indruk gegeven worden van het oordeel, dat de diverse studiejaren zo hebben over de wijze, waarop zij het afgelopen jaar aan Clio's boezem zijn gedrukt. Een relatief ruime aandacht zal besteed worden aan de visies, die bij het eerste jaar bestaan, omdat zij voor het eerst in contact zijn gekomen met een studie-regeling van meer stabiel aard. Hun critiek daarop zal mogelijk aanwijzingen opleveren voor enkele nog aan te brengen verbeteringen. Ten aanzien van de kandidaten-colleges zullen wij ons moeten beperken tot meer feitelijke details, aangezien de materie, die daar tersprake komt zich slecht leent voor een brede algemene synthese. En omdat wij ons er ook niet vanaf hebben willen maken met een wel heel erg kort lapidair overzicht, zullen wij dan een korte opsomming geven van de in de kandidaten-colleges besproken referaten.

De Redactie

EVALUATIE VAN DE THEMA-GROEP MIDDELEEUWEN

"Van schuchter naar volleerd historicus", dit waren de woorden, waarmee de evaluatie van de thema-groep "Oost en West in de Middeleeuwen" deel I, tot de kruistochten begon. De opzet van dit college was, dat één van de acht studenten, die deelnamen ongeveer vijf à zes referaten hield gedurende het hele jaar. De stof was verdeeld in zes onderwerpen, die ook weer onderverdeeld waren. Kleine groepjes van twee tot vier mensen droegen hun referaten over de desbetreffende onderwerpen voor, waarop dan al of niet discussie volgde.

Het doel van dit college: het zelfstandig leren omgaan met literatuur en het vertrouwd raken met mondeling voordragen is grotendeels bereikt.

Daarnaast zijn er ook enkele negatieve punten naar voren gebracht:

- a. de omloopsnelheid was te groot,
- b. men moest teveel tijd besteden aan één referaat,
- c. enkelen, die de stof bestudeerd hadden discussiëerden, de anderen bleven steeds toehoorders.

De heer Aarts kwam met het voorstel om aan het begin van het nieuwe studie-jaar gedurende één maand ongeveer een inleiding met schriftelij-neerslag te laten geven door de leiders, zodat men er "in" komt.

De heer Engels suggereerde, dat de begeleider van het betreffende onderwerp in de voorafgaande zitting het onderwerp zou inleiden ter vergadering. Misschien, dat deze beide laatste voorstellen het laatste punt c wat zouden kunnen verzwakken. De eerste twee punten zullen zich van zelf oplossen, nu in september zoveel historische studenten thema-colleges zullen gaan volgen.

Lousje da Costa

NAPRATEN OVER HET THEMACOLLEGE "OPSTANDIGHEID IN DE 16e EEUW"

Een kleine groep derdejaars (zes mensen) heeft het afgelopen jaar gewerkt in het thema-college "opstandigheid in de 16e eeuw" onder leiding van prof. Waterbolk en de heren Mellink en Postma. De verhouding van drie docenten op zes studenten werd op zichzelf niet betreurd. Wel had zij echter, volgens prof. Waterbolk, het tekort aan leiding in werkgroepen, waarin één docent met zeventien studenten moet arbeiden, benadrukt.

Allereerst kwam het functioneren van de themagroep ter sprake. De eerste maanden is door de gehele groep veelvuldig deelgenomen aan de discussie. Later, toen een ieder zijn persoonlijk scriptie-onderwerp ging bespreken, is de inbreng in de discussie van de zijde van de studenten sterk afgenomen. Een reden hiervoor werd gemakkelijk gevonden. Voor het onderwerp, dat de eerste maanden uitvoerig besproken is, n.l. de opstand der Comuneros (1520) heeft elke deelnemer het facet van de opstand, dat hem was toebedeeld, onmiddellijk voorbereid. Op alle bijeenkomsten kon iedereen een bijdrage leveren, doordat hij bij de bestudering van zijn speciaal punt, toch met het geheel van de opstand in aanraking was gekomen. Later en vooral bij de scriptie-behandeling is dit het geval geweest. De docent en de refererende student stonden door hun kennis boven de overige studenten. Gesuggereerd werd, dat de refererende student vóór de themagroepbijeenkomst over de te behandelen stof een schema zou opstellen en verspreiden.

Tijdens de colleges is door enkele studenten een tekort aan ondergrond gevoeld. Het tentamen Nieuwe Geschiedenis, zoals dat door de huidige derde-jaars is afgelegd, heeft de deelnemers aan de themagroep te weinig basis gegeven voor een vruchtbaar en effectief volgen van de colleges. Dit zou verbeterd kunnen worden door aan de studenten na het eerste jaar een literatuurlijst over het onderwerp van de gekozen thema-groep te overhandigen, zodat inwerking in de stof vooraf mogelijk is.

Over het onderwerp van de themagroep: "Opstandigheid in de 16e eeuw" is geen kritiek gehoord. Ongevraagd heeft prof. Waterbolk nog zijn mening gegeven over het belang, dat hij hecht aan een gekozen onderwerp. Het thema ziet hij als een hulpmiddel om in te leiden in de geschiedenis van het tijdvak, waarin het onderwerp valt en is zodoende niet van het eerste belang. Specialisatie in een onderwerp en vooral in één facet daarvan vindt prof. Waterbolk verwerpelijk. Wie geschiedenis bedrijft moet ook oog krijgen voor de continuïteit in de gehele historie; hij moet ook trachten de lange adem in de geschiedenis te ontdekken. Specialisatie kan hierin storend werken. Ook nadruk op een enkel facet als motief in de geschiedenis vindt prof. Waterbolk betreurenswaardig. Een reeks van drijfveren is het meest voor de hand liggend.

Prof. Waterbolk heeft de laatste bijeenkomst van de themagroep besloten met het uitspreken van zijn waardering voor de continue opkomst en de solidariteit bij de werkverdeling in de groep. De prettige sfeer, waarin de themagroep steeds gewerkt heeft, ontving haar bekroning in een gezellig "uitlooptje" in restaurant "Helvetia".

Gé Prince

EVALUATIE THEMA-GROEP POLITIEKE THEORIE

Het afgelopen jaar zijn onder leiding van prof. Kossmann en drs van Holthoon een aantal politieke theoretici bestudeerd. Begonnen werd met Bodin, waarna vooral Althusius, Grotius, Hobbes, Spinoza, Locke, Montesquieu en Rousseau aan de orde kwamen. Dankzij de bekende bedrevenheid van beide docenten in deze materie was het mogelijk om aan de hand van de "lekkerste brokken" uit de geschriften van deze politieke filosofen twee eeuwen politieke theorie op vaak diepgaande wijze in kaart te brengen. Wanneer bij de evaluatie "functioneren" respectievelijk "onderwerp" als de beide uitgangspunten voor de discussie gekozen worden, en er dan over het thema "onderwerp" nauwelijks bij de evaluatie gesproken wordt, bewijst dit wel, dat men met betrekking tot de inhoudelijke aspecten van het werk-college over het algemeen tevreden moet zijn geweest.

Het is inderdaad het thema van het "functioneren", en de methode van kennisoverdracht geweest, die zowel van de kant van de studenten als ook van de kant van de docenten aanleiding gaven tot het doen van enige suggesties voor het komende jaar. Centraal in de discussie stond het probleem van de "basiskennis", een probleem, dat vooral door het soms wat filosofisch karakter van de materie extra duidelijk sprak. Nu is het met "basiskennis" zo'n simpele zaak niet, zoals prof. Kossmann naar voren bracht. Zeker hier is het niet louter een kwestie van een handboek leren en de daarin vermelde gegevens steeds paraat hebben. Vaker nog moet je ook kunnen vergeten: "vergeten is ook een kunst, die geleerd wil worden," heeft Jorissen eens geschreven.

Een protentamen vond men eigenlijk ook niet de ideale oplossing. Maar wat dan wel? Omdat nu een keer een ideeën-wereld zoveel moeilijker te hanteren is en zoveel meer kennis en inlevingsvermogen eist dan een materie, die louter in feiten te denken is, moet men zich wel degelijk afvragen, op welke wijze de problematiek van de politieke theorie het best toegankelijk te maken is. Een oplossing zou gevonden kunnen worden in een intensere voorbereiding van elk college-uur door alle deelnemers. Het afgelopen jaar werd geregeld door een van de studenten een referaat gehouden, dat echter te diepgaand, te definitief was, om als uitgangspunt voor een discussie te dienen. Maar zou iedereen steeds wat voorbereiden voor elk college, en zou er voor ieder ééns in de zoveel tijd een top zijn, namelijk, wanneer hij een inleiding houden moet, dan zou de discussie binnen het bereik van alle deelnemers komen te liggen. Deze methode zou waarschijnlijk de meest ideale oplossing zijn; het probleem van de basiskennis tenminste zou ermee uit de wereld zijn.

Dan zouden de studenten ook meer het gevoel kunnen hebben een positieve bijdrage te kunnen leveren, hoewel het uiteraard niet de bedoeling is, dat men zich bij deelname aan de discussies uitsluitend leiden laat door de wens een "nuttige bijdrage" te leveren, het gaat er niet om iets op te bouwen, maar om te leren en om aan zich zelf te werken. Het afgelopen jaar leek het vaak of men een zekere schroom overwinnen moest om aan het gesprek deel te nemen, zelfs wanneer het om actuele zaken ging. Het grote verschil in niveau tussen studenten en docenten speelde hier natuurlijk een grote rol; de discussie ging daardoor inderdaad soms wat te diep.

Tenslotte kwam de rol van de docent ter sprake. Moeten er door de docenten vaker en langere inleidingen gehouden worden, of moeten zij zich daarentegen juist beperken tot een accentueren van samenhangen, en een aanwijzen van fundamentele problemen aan de hand van enkele cursorische opmerkingen bij een tekst? Kortom, zoals iemand het heel pregnant uitdrukte, moeten de docenten "duwen of trekken"? Bij de evaluatie is men daar niet geheel uitgekomen en bleef het bij het afpelen van een aantal mogelijkheden. Wel bleek de behoefte te bestaan aan een duidelijker profilering van de opmerkingen van de docenten. Een soort geraamte van fundamentele waarheden zou de discussie veel doelgerichter kunnen maken; er zou een verschil moet zijn tussen het formele en het informele, zo van : "en nu komt een essentieel punt, dat U niet uit het oog moogt verliezen".

Dit zijn zo, naar mijn idee, wel de belangrijkste zaken, die bij de evaluatie aan de orde zijn gekomen. Tot concrete besluiten met betrekking tot de voor het volgend jaar aan te bevelen methode is men niet gekomen.

Frank Ankersmit

EVALUATIE THEMAGROEP REVOLUTIONAIRE EN CONTRA-REVOLUTIONAIRE STROMINGEN

De themagroep revolutionaire en contra-revolutionaire stromingen heeft zich het afgelopen jaar beperkt tot drie aspecten van haar uitgebreide onderwerp; deze aspecten waren algemene theorie van de revolutie, de Weimar-republiek en de Russische revolutie. De groep werd geleid door drie specialisten op genoemde terreinen, respectievelijk de heer Tamse, de heer Taal en de heer Naarden. Inleidingen van de heren Mellink, Ellemers (socioloog) en Lipschits vormden belangrijke bijdragen tot het theoretisch gedeelte.

Leder lid van de groep maakte een scriptie, terwijl de derde-jaars over hetzelfde onderwerp ook een referaat hielden. De referaten bleken weinig stof tot een discussie op te leveren, volgens de meesten lag dit aan het specialistische en/of feitelijke karakter ervan. Om de kloof tussen "wetenden" en "onwetenden" te overbruggen werd voorgesteld in het vervolg een uittreksel van het referaat met een lijst van geraadpleegde literatuur een week van te voren toe te sturen.

Het dit jaar geschapen precedent om een protentamen te houden over wat basisliteratuur zal volgend jaar voortgezet worden, idealistische argumenten, dat een geïnteresseerd groepslid een dergelijk dwangmiddel om die literatuur te lezen niet nodig zou hebben, werden niet meer naar voren gebracht. In de praktijk is gebleken, dat in een groep van deze grootte (20 leden) een zekere dwang nodig is, in een kleine groep zal de morele druk om mee te kunnen praten groter zijn. Om de activiteiten binnen de groep meer te integreren, werd het plan geopperd om in kleine groepjes van twee of drie mensen aan één onderwerp te werken, waarvan ieder zich in één aspect verdiept. De meningsverschillen binnen dat sub-groepje zullen een discussie binnen de gehele groep stimuleren.

De groepssamenhang zal ook verbeteren, wanneer deze thema-groep zich volgend jaar splitst in twee thema-groepen, één over de Russische

revolutie en verdere Russische geschiedenis, en één over de verdere Duitse geschiedenis, en wanneer de scriptie-onderwerpen meer op elkaar aansluiten.

Iemand stelde voor om ieder groepslid meer en kortere referaten te laten houden en het scriptie-onderwerp in de loop van het jaar te kiezen op grond van de behandelde stof, om te voorkomen, dat ieder zich voornamelijk met één onderwerp, zijn in oktober gekozen scriptie-onderwerp bezighoudt. In navolging van de thema-groep politieke theorie voelde iedereen er veel voor elke bijeenkomst te notuleren.

Hoewel onze thema-groep te kampen had met een grote absentie en als groep slecht funktioneerde op enkele ervaringen na, hebben wij toch ervaring opgedaan met het werken in een thema-groep, wat volgend jaar goed gebruikt kan worden.

Claar Venema

THEMAGROEP CONJUNCTUURTHEORIE EN O.L.V. PROF. BAUDET

De themagroep conjunctuurtheorieën houdt zich bezig met het bestuderen van conjunctuurgolven en aanverwante economische verschijnselen. Verder tracht deze themagroep na te gaan wat de relatie is geweest tussen bovenvermelde economische verschijnselen en bepaalde historische gebeurtenissen, als binnenlandse woelingen, internationale oorlogen in het industriële kapitalistische wereldgeheel.

In het afgelopen jaar zijn vooral oriënterende studies verricht aan de hand van teksten uit de literatuur. Het is de bedoeling om in het komende jaar de rol na te gaan van conjunctuurgolven in het historisch gebeuren.

dhr. J.P. Siwipersad

EVALUATIE CANDIDATEN-COLLEGE VAN PROF. WATERBOLK

Zoals ter inleiding van al deze evaluaties reeds gezegd was, zullen de evaluaties van de kandidaten-colleges meer inventarisaties zijn dan evaluaties, aangezien de materie, die daar ter sprake komt vanwege zijn veelomvattendheid zich vanzelfsprekend al heel moeilijk leent voor een synthese binnen het kader van een één, twee bladzijden.

Het afgelopen jaar stond op het kandidaten-college van prof. Waterbolk de figuur van Jacob Cats centraal. Een van de kernvragen was, of Cats in de historiografie door de eeuwen heen misschien niet op een wat al te éénzijdig negatieve manier is beoordeeld. Op staatkundig gebied is hij inderdaad geen man geweest van uitgesproken grootse visies, maar hij was toch in ieder geval een man van een zekere souplesse en dan in de goede zin van het woord; ook zijn tijdgenoten hebben hem ongetwijfeld au sérieux genomen en achtten hem bovendien wel degelijk tot het één en ander in staat. Te gemakkelijk is men misschien geneigd Cats te verwaarlozen, zoals hij nu een keer ingeklemd ligt tussen Frederik Hendrik en Willem II enerzijds en de machtige persoonlijkheid van Johan de Witt anderzijds.

De grote belangstelling van de 17e eeuw voor het exotische stimuleerde vooral een voor die tijd opmerkelijke liefde voor reis-verhalen. Ook de Wicquefort, een man die verscheidene talen zeer goed kende, vertaalde daar een tamelijk groot aantal van. Anneke van Heusden heeft zich met dit aspect van de Wicquefort beziggehouden. Allerlei cultuur-historische "side-lines", zoals bijvoorbeeld de wereld van het boek heeft zij in haar onderzoekingen betrokken.

De heer Bol schreef een referaat getiteld "de missie van Pomponne in relatie met de Wicquefort". De economische verwickelingen, die in deze periode van de devolutie-oorlog mede hun rol speelden heeft de heer Bol ook in het kader van zijn beschouwingen opgenomen. Dit was nog aanleiding voor een aardige discussie over het gebruik van statistische gegevens in de geschiedwetenschap. Ook mej. Visser heeft zich met de periode 1668-1672 beziggehouden. Zij stelde zich daarbij de vraag, in hoeverre een verwaarlozing van de diplomatieke dienst verantwoordelijk is geweest voor het débâcle van 1672. Zij is dan tot de conclusie gekomen, dat dit inderdaad zeker een factor geweest is, maar dat bijvoorbeeld ook het feit, dat Johan de Witt in politiciis te goed van vertrouwen was een grote rol heeft gespeeld.

Hilda Krips gaf een historiografisch overzicht van de beoordeling van Cats als staatsman; het bleek, dat pas in de 19e eeuw (zo vanaf Bolderdijk) Cats goed op de schopstoel komt te zitten. Over het algemeen wordt deze negatieve beoordeling in de 20e eeuw doorgetrokken en waar men deze veroordeling al relativeert, benadrukt men graag Cats' nulliteit: "de gedweë Jacob, ons aller vader Cats" (Poelhekke).

Cats' litteraire reputatie werd onderzocht door mej. Briët. Bas Boer behandelde de omvangrijke emblemata-litteratuur van Cats (de "Sinne- en minnebeelden" zijn wel de meest bekende). Bas was het met de 19e eeuwse critici wel eens, dat Cats' versvorm op den duur als saai ervaren wordt, maar hoe dan ook, aan de andere kant zal men wel moeten toegeven, dat zijn dichtvorm zijn naam ondanks alles onsterfelijk heeft gemaakt. Frank Ankersmit bestudeerde de oorsprong en het wezen van de emblematiek. De emblematiek was een heel curieus genre, meestal in boekvorm en waarin dan beeld en tekst op een voor iedere tijd specifieke verhouding tot elkander stonden. Sinds de "uitvinding" van het genre door de Milanese jurist Alciati (1531) ziet men een steeds doorgaande popularisering van dit oorspronkelijk typisch humanistisch spel van woord en beeld.

Cats' emblemata werden veelal geïllustreerd door Adriaen Pietersz van de Venne. Els van Roosmalen heeft zich met van de Venne beziggehouden. Was van de Venne begonnen als schilder van politieke allegorieën (de beroemde "Zielenvisserij" bijvoorbeeld) en als illustrator, dan maakte hij langzamerhand een voor de 17e eeuw wel heel merkwaardige evolutie door, die hem tenslotte zou inspireren tot sombere grisaille-schilderijen, vol met een soort van tot moment-opnamen bevroren beelden uit een angst-aanjagende en morbide droomwereld. Hier werd al gepreludeerd op Goya's visionaire blik op het gedeformeerde en vertrokken in de mens en zijn karakter. Een voor de 17e eeuw zeker merkwaardig en uniek kunstenaar.

Ook een dichtbundel van Zeeuwse litteratoren (de "Zeeuwse Nachtegaal") werd door van de Venne geïllustreerd. Homme Wedman heeft daar een referaat over gehouden en daar enkele opmerkingen over de sociale plaats van de kunstenaar in de 17e eeuw aan verbonden. Johan Dijkema en Ruud Huiszoon hebben kort iets verteld over Cats' bemoeiingen met de landaanwinningen en de daarmee samenhangende kwesties over het tiendrecht. Deze landaanwinningen van Cats lagen voor het grootste gedeelte in Zeeuws-Vlaanderen; dit bracht Cats in contact met de Sint-Baafs abdij van

Gent. Een verbouwing van de "Oude-Munte", tijdens het proostschap van Viglius van de Sint-Baafs abdij werd de kern van de onderzoeken van Menno ten Berge en Kim van Hees. Aan de hand van de originele stukken en rekeningen konden zij een beschrijving van deze verbouwing geven. Enkele sociaal-economische aspecten (prijzen en lonen) en de Spaanse Furie kwamen hierbij ook aan de orde.

Het laatste college vòòr de vacantie gaf Dineke van Wijnen een eerste impressie van haar referaat, dat Cats' gezantschap naar Engeland in 1651 zal behandelen. Tenslotte is met betrekking tot Cats een indruk gegeven van de correspondentie tussen Cats en Constantijn Huyghens. R.G.P. deel 15, 19, 21, 24, 28, en 32 werden als bron gehanteerd.

Als laatsten wil ik hier een drie-tal referaten opnoemen, die niet in verband met Cats stonden. En wel in de eerste plaats het referaat van Arie van Ede over Justus van Rijckwaert, medicus en jurist (1605-1667). Ondanks de bescheidenheid van zijn inleidend citaat: "perdifficileque est fugitivam retrahere imaginem" is Arie er op voortreffelijke wijze in geslaagd aan de hand van een aantal brieven voor ons de levensroman van deze Remonstrantse medicus af te schilderen. Eveneens aan de hand van een aantal brieven heeft Roel van Dijk een indruk kunnen geven van het oproer van 1610 te Utrecht. Deze brieven waren geschreven door de Engelse gezant in de Republiek in deze jaren Sir Ralph Winwood. Het bleek, dat een terugverlangen naar de oude autonomie van voor de éénwording de drijvende kracht achter de opstand was geweest. Als derde moet hier Dineke Wiegers genoemd worden, die een overzicht gaf van de lotgevallen van de Franse réfugiés van 1685 in Gaasterland.

Uiteraard is dit alles nog maar een greep uit de dingen, die het afgelopen jaar aan de orde geweest zijn, maar aangezien dit overzicht qua lengte toch ook zò al uit de pan gegroeid is, wil ik het er hierbij laten.

Frank Ankersmit

EVALUATIE VAN HET CANDIDATENCOLLEGE o.l.v. PROF. KOSSMANN.

Het afgelopen jaar hield dit candidatencollege zich bezig met het onderwerp: "Gedachten over het revolutieverschijnsel in de 1e helft van de negentiende eeuw". Tijdens de inleidende colleges werd nader ingegaan op de verandering in betekenis en waardering van het woord revalutie in de 17e en 18e eeuw, terwijl tevens naar een enigszins hanteerbare omschrijving van dit begrip gezocht werd.

De opzet van het college was om aan de hand van een "odyssee" door het werk van een aantal auteurs na te gaan in hoeverre dit thema het geestelijk klimaat van deze periode mede beheerste. Een grote verscheidenheid van staatslieden, historici, filosofen en "beroepsrevolutionairen" in woord en daad, passeerden de revue. Steeds kwam de vraag aan de orde, vanuit welke factoren men de revolutie trachtte te verklaren? Waarom stelde men zich pro of contra op, welke middelen achtte men noodzakelijk voor het welslagen of vermijden ervan.

Het is in dit bestek niet mogelijk een samenvatting van de verschillende referaten te geven, zodat hier volstaan moet worden met het schetsen

van enkele punten, die in de discussies naar voren kwamen. In de loop van het jaar kwam opnieuw een bezinning op de methodische benadering van het thema ter sprake. De vraag rees of men zich meer moest toespitsen op het revolutie begrip van de te behandelen persoon, of dat men zoals gemeenlijk gedaan werd - vanuit diens filosofische en staatkundige ideeën moest proberen dit begrip nader te bepalen. Het bleek echter niet altijd mogelijk een stringente scheiding tussen filosofische ideeën en een meer beperkt revolutie begrip aan te brengen.

Gezien de uiteenlopende visies van de behandelde auteurs, bleek spoedig dat men, ook in deze periode, geen allesomvattende, gelijkkluidende versie op het revolutie verschijnsel had.

Twee facetten sprongen bij de evaluatie in het oog : 1) Die schrijvers, die na de Franse revolutie geboren waren stonden in het algemeen minder negatief hier tegenover dan zij, die dit gebeuren bewust hadden meegemaakt. (meer berustend op de toevalsfactor van de gekozen auteurs, dan wat voor wetenschappelijk pretentie dan ook) 2) Misschien zou men kunnen stellen, dat men ertoe neigde de revolutie als historisch fenomeen, min of meer inherent aan het historisch ontwikkelingsproces te accepteren.

Dit doet de vraag rijzen of men zo niet een geestelijk klimaat geschapen heeft, waarin de revolutie geen doorslaggevende betekenis heeft gehad om een radicale maatschappelijke verandering teweeg te brengen. In de negentiende eeuw, toch een eeuw van spanningen en verschuivingen, hebben de revoluties, ondanks zekere aanzetten, geen wezenlijke verandering gebracht.

Ofschoon het niet mogelijk geweest is, om tot een afgerond oordeel te komen, heeft dit college bijgedragen tot een nadere verdieping in het geestelijke - en sociale klimaat van het begin van de negentiende eeuw. Uiteindelijk moesten vele vragen open blijven, ondanks het in overvloed aangedragen materiaal, eens te meer aantonend, dat de geschiedenis is en blijft : "een discussie zonder eind".

Kim van Hees.

TERUGBLIK OP HET KANDIDATENCOLLEGE ECONOMISCHE GESCHIEDENIS

Op verzoek van de redactie van Groniek volgt hier een recapitulatie van de werkzaamheden van de werkgroep "Interbellum", één der kandidatencolleges van de economisch-historische afdeling o.l.v. prof. M. Baudet. De bedoeling was het economisch handelen in het algemeen en van de consument in het bijzonder na te gaan in de tijd na de crisis van 1929: "Mensen in een ontwrichte wereld". De opzet was vijfvoudig. Aan het begin stond de economische toekomstverwachting; hierna volgden het spaargedrag en de activiteiten van het Nederlandse fabrikaat; de serie sloot af met het plaatsen van divertissement tegenover malaise en een nadere studie naar de eerste levensbehoeften, als voeding, kleding en woning.

Met element toekomstverwachting was in deze opzet verdisconteerd, omdat de mens, als subjectief wezen, zich een eigen mening vormt over de economische situatie van het ogenblik en daarbij ten eerste beïnvloed-

baar is, door met name de pers. De persmedia zullen in het algemeen hun kennis putten uit de mond en de pen van "autoriteiten". Met groepje, dat deze taak op zijn schouders nam, wachtte een tijdrovend werk, een werk, dat resulteerde in het aandragen van overvloedig materiaal, met vooral voor de dertiger jaren somber proza.

Met spaargedrag leverde de curieuze paradox op, dat bij een daling van het nationaal inkomen tengevolge van de crisis, het sparen sterk toenam en derhalve blijkbaar weinig conjunctuur gevoelig bleek. De oorzaak dient moogerlijkerwijze gezocht te worden in een verschuiving van geldbelegging der kapitaalkrachten: de sombere verwachting op de toekomst speelde hier een grote rol. Ook de conclusie t.a.v. het Nederlands fabriikaat (georganiseerd in de vereniging van die naam) luidde opmerkelijk. Stond de consument vlak na de oorlog in 1918 onverschillig t.o.v. industrieproducten van eigen land; in de jaren '30 veranderde deze houding. Men toonde meer belangstelling voor het eigen product, getuige het groeiende aantal aanvragen van bedrijven voor het V.N.F.-merk; tevens zette de vereniging een goede propaganda op, die dit alles flink stimuleerde. De sector van de ontspanning bracht eveneens verrassende aspecten naar voren. Met frappeerde, dat de mens midden in de malaise de radio moeilijk meer kon missen, eerder viel de krant van het dagelijkse menu af. De bioscoop zag eerst een daling in bezoekersaantallen, na 1932 echter een grote toeloop, meer een gevolg van het inburgeren van het veel weerstanden oproepende vermaaksmiddel dan van het wegdromen van de "eenzame Bouman-mens". Ook het toerisme mocht zich in de aandacht van het gewone publiek verheugen, daartoe mede in staat gesteld door de ontwikkeling van het verkeer. Dit laatste en de aanleg van nieuwe wegen ed. (de graaf- en spitwerken der werklozen!) vermeerderden aanzienlijk het aantal natuurliefhebbers. Een onderzoek naar de rook- en drankgewoonten leerden ons, dat het eerste na 1918 snel toenam, maar ons land niet bepaald overliep van crisisalcoholisten.

Al deze verwerkte kwantitatieve gegevens dienen relatief benaderd te worden, daar wat betreft film, toerisme ed. de grote opbloei pas na de laatste wereldoorlog ligt. En een studie naar het "luxe-begrip" leerde, dat het deel van onze bevolking, dat meer kon besteden dan rederlijkerwijze nodig was in deze jaren tussen de 20% en 45% lag; het deel, dat onder de belastingdrempel zet, lag tussen de 40% en 60%. De laatsten konden zich met moeite in de primaire levensbehoeften voorzien en de voeding liet dan ook veel te wensen over, hoewel belangrijke kwaliteitsverbeteringen tot stand kwamen. Ook bij afname van de woningbouw en somtijds slechte behuizing nam het gebruik van gas en electriciteit sterk toe; het kledingonderzoek is verschoven naar het volgende collegejaar.

Met geheel overziende mag gesteld worden, dat verbeterde technieken doorwerkend op het alledaagse leefpatroon van de consument door de crisis van 1929 slechts etemporeel of helemaal niet een stagnatie te zien gaven en verder rustig voortschreden, ondanks de schrijnende economische en sociale situatie. De resultaten kunnen door een ieder gelezen worden door de binnenkort in boekvorm verzamelde stencils te raadplegen op het Economisch Instituut, "Als historicus moet ik over bewijsplaatsen beschikken (...), waarnaar te verwijzen is en die ieder een desgewenst kan raadplegen", aldus Voltaire, sprekend in Vestdijk's "De filosoof en de sluipmoordenaar" (p. 110³).

M.J. ten Berge.

ENKELE OPMERKINGEN BIJ HET TWEEDE SEMESTER:

1. Door het gelijktijdig onderwijs in Middeleeuwse en Nieuwe Geschiedenis, met de Middeleeuwse als eerste tentamen, dreigt de Nieuwe enigszins verloren te gaan. De versnippering van de colleges Nieuwe onder 3 docenten komt het overzicht niet ten goede. Het is jammer dat een periode zo tussen wal en schip geraakt; er zou een manier gevonden moeten worden om de Nieuwe Geschiedenis ook gedurende een semester hoofdvak te maken. Het Algemeen overzicht van de geschiedenis zou ook in $1\frac{1}{2}$ of 2 jaar onderwezen kunnen worden!
2. Bij de Middeleeuwse Geschiedenis wordt iets te veel tijd besteed aan al te fragmentarisch bibliotheekwerk; dit zou beperkt kunnen worden tot 1 maal per 1 of 2 weken, waarnaast dan, als toevoeging aan het handboek, nog enkele boeken die een meer algemeen aspect van de M.E. belichten, gelezen zouden kunnen worden. Ook zou ieder 1 of 2 maal per semester een referaat kunnen houden, aangevuld met de mondeling toelichting van de docent bij het handboek, en het invoeren van een beperkte literatuuropgave.
3. Het is zeer wenselijk dat de exacte tentamendagen en -uren ruimschoots van te voren bekend zijn! Ook over het programma van het tweede semester werd te lang in het duister getast.
4. Wanneer een docent scripties en referaten beoordeelt, is het wenselijk dat hij die beoordeling hetzij in gradaties van goed tot slecht, hetzij in cijfers aan de studenten meedeelt.
5. Tenslotte menen wij dat de invoering van de nota-Posthumus wel in de laatste plaats zal bijdragen tot oplossing van de problemen die wij meenden te moeten opmerken. Deze nota impliceert een 'dansen rond de heilige koe van nut en winst' dat ons zeker voor de historicus een weinig vruchtbare bezigheid lijkt.

namens groep Ia ac., H. de Jong / W.E. Krul.

GROEP 1B (AC!)

Nu we bijna een collegejaar hebben meegedraaid, kunnen we ons een idee vormen of de indeling van het studieprogramma, zoals dat dit jaar heeft gefunctioneerd, een succes is.

Wij menen dat een chronologische behandeling van de geschiedenis te verkiezen is boven de methode die dit jaar is gevolgd. Het argument om het eerste jaar te beginnen met de behandeling van de nieuwste geschiedenis, nl. dat deze nog zo vers in het geheugen van de zojuist geslaagde middelbare scholier zou liggen, lijkt ons niet doorslaggevend. Het grote bezwaar is, dat men, beginnend in 1789, de aansluiting met de voorafgaande geschiedenis volledig mist. Daarom lijkt ons de volgende indeling van het studiejaar aanmerkelijk beter;

Het collegejaar (dat medio september moet beginnen) start met de behandeling van de oude en de middeleeuwse geschiedenis. Eind november kan dan het tentamen in de oude geschiedenis worden afgelegd. Vanaf dat moment wordt de behandeling van de nieuwe geschiedenis, waarmee men eveneens in september is begonnen, verzwaard.

Na het tentamen middeleeuwen in het begin van februari kan met de behandeling van de nieuwste geschiedenis worden begonnen. Het ten-

tamen nieuwe geschiedenis kan begin mei worden afgelegd en dat van de nieuwste in begin juli.

Het programma is dan in een maand minder tijd afgewerkt en men gaat een vakantie tegemoet zonder een snelnaderend tentamen in het vooruitzicht.

Bij de wijze van tentaminering gaat bij de helft van de groep een sterke voorkeur uit naar een mondelingetoets. De andere helft heeft de combinatie van multiply choice en een aanvullend mondeling, zoals dat dit jaar bij het tentamen nieuwste geschiedenis is gebeurd, als zeer plezierig ervaren, maar ziet in dat deze regeling alleen in het eerste jaar goed kan functioneren, omdat dan de nadruk valt op de feitenkennis.

Het systeem van Dr. H.P.H. Jansen om de behandeling van het handboek vergezeld te doen gaan van vragen, die door de studenten moeten worden uitgezocht, vindt alom waardering, zeker niet in de laatste plaats omdat de eerstejaarsstudent op deze wijze het geschreven materiaal dat hem ten dienste staat, leert hanteren.

Het uitdiepen van grotere onderwerpen lijkt ons voor eerstejaarsstudenten te tijdrovend om vrucht te kunnen afwerpen.

Vervolgens menen we dat aan de voorlichting nog het een en ander ontbreekt. Zo werden genoemd: voorlichting over de themagroepen in het tweede studiejaar; de mogelijkheden voor de keuze van bijvakken; het hoe en wanneer van de tentamens en een duidelijker instructie hoe men een referaat of scriptie dient in te delen en te verzorgen. Dit alles moet duidelijk worden bekendgemaakt en niet uit terloopse opmerkingen moeten worden opgemaakt.

Tevens ontstond grote nieuwsgierigheid naar de beoordelingsnormen bij het vaststellen van de cijfers die betrekking hebben op de aanwezigheid en de prestaties tijdens de colleges.

De suggestie werd gedaan dat Ubbo Emmius actiever zou kunnen deelnemen aan het opvangen van de aankomende studenten; Deze vereniging zou enkele van de bovengenoemde bezwaren kunnen wegnemen.

Tenslotte stelt Henk van Setten zich een doeltreffender functioneren van het radensysteem voor: one man, one vote.

Annesietske Stapel
Johan Steenbergen
Berthie Prinsen
Magdaleen Kingmans

Kees Willemse
Riewing Pilon
Henk van Setten
Marie-José le Roy.

GROEP 1C (Ac).

Bij het overleg dat heeft plaats gehad tussen de schrijvers van deze brief, kwamen de volgende punten naar voren, die volgens ons voor verbetering vatbaar zijn.

- 1e De manier waarop de stof voor de tentamens van de nieuwste en middeleeuwse geschiedenis behandeld werd. In het eerste semester werd Palmer ons uit de doeken gedaan. De opzet was dat door vragen uit de groep alles duidelijk zou worden. Het kan zijn dat onze

groep alle moeilijkheden over het hoofd zag, of wel dat ze alles glashelder vond, vast staat dat er altijd bitter weinig uit de bus kwam. Voor de behandeling van Strayer en Munro werden stencils uitgedeeld, waarvan ieder 3 maal per week twee vragen maakte. Dit viel beter in de smaak, alleen hoorde men nu de klacht dat of de vragen niet klaar kwamen, of het te behandelen stuk vanwege tijdgebrek niet doorgewerkt kon worden.

Wij dachten dat het goed was de twee systemen te combineren. Dus 1 of 2 malen in de week de vragen van de stencils te maken en de ander keer (keren) zelf vragen stellen. Dan wordt het idee van huiswerk maken ook wat minder.

2e De collegeplicht.

Wij betwijfelen ten eerste het nut van collegeplicht. Het doet zo schools aan docenten nauwkeurig aantekening te zien maken wie er wel en wie er niet is. Is het niet zo dat de studenten oud en wijs genoeg zijn om zelf uit te maken of ze willen komen of niet.

Wij zijn van mening dat ook zonder collegeplicht ongeveer een zelfde aantal studenten regelmatig aanwezig zal zijn. De hoorcolleges worden immers zonder collegeplicht ook goed bezocht! Trouwens de hoorcolleges vielen bij ons zeer in de smaak, vooral Oost-Europese en contemporaine geschiedenis.

3e De scheiding van de nieuwe geschiedenis in de 16e en 17e eeuw enerzijds en de 18e eeuw anderzijds. O.i. is het beter dat deze periode door 1 docent behandeld wordt, omdat de kloof te groot is. Weliswaar kan deze dan de hele periode niet al te diepgaand aanpakken, maar zal hij zich moeten beperken tot de belangrijkste gebeurtenissen.

4e De tentamen.

In het begin van het jaar is er al een verhitte discussie geweest of geschiedenis tentamen in de vorm van multiple choice vragen afgenomen moeten worden of niet. Daar kwamen we met zijn drieën niet eens uit dus dat zal altijd wel een moeilijk probleem blijven.

Meteen na het tentamen nieuwste geschiedenis is er gevraagd of er voor de middeleeuwse ook een mondeling en schriftelijk gedeelte zou moeten zijn. Er werd nogal lauw op gereageerd. Nu het puntje bij het paaltje komt, vinden we toch dat een beetje meer cijfermateriaal wel een veiliger basis biedt.

Tenslotte hadden we het tentamenrooster wel wat eerder willen zien verschijnen, maar dat is technisch misschien niet mogelijk.

Dit was dan het voornaamste wat wij te zeggen hebben. We ondertekenen niet namens de hele groep C van de academici, omdat we die niet meer bij elkaar konden krijgen.

H. Wessels , J. Verbaas en A. Commies.

Groep 1A (M.O.)

Wie enkele eerstejaars M.O.-studenten naar hun oordeel vraagt over het nu bijna voorbijge studiejahr, moet wel de indruk krijgen dat het vak Latijn het onderdeel is dat men graag veranderd wil zien.

Sommigen zijn radicaal voor afscheiding anderen willen dat Latijn faculta-

tief wordt, terwijl ook enkelen de bestaande situatie prefereren. In de meeste gevallen blijkt dat degenen die nu al beter weten dat ze in de toekomst de meeste aandacht aan de nieuwe of de nieuwste geschiedenis zullen schenken, het bestuderen van het Latijn volstrekt of tenminste vrijwel zinloos vinden.

Intussen wacht iedereen met spanning op het nieuwe studiejaar, omdat dan omtrent dit onderdeel meer bijzonderheden bekend schijnen te worden.

Het blijkt dat de meeste mensen omtrent de verhouding luister-werkcolleges nog geen uitgesproken mening hebben. Hier en daar valt te horen dat men voor het nieuwe studiejaar graag een combinatie van beide wil vooral wanneer de op hoorcolleges gegeven stof min of meer direkt in een tentamen wordt vervat. Op deze wijze kan men immers de twee vormen van doceren aardig goed met elkaar vergelijken.

Het zou misschien een goede manier zijn om bepaalde capita selecta op een hoorcollege te behandelen om er later op een werkcollege dieper op in te gaan. Ook dan zal er nog tijd over blijven om op de een of andere manier een hand boekcollege te geven.

Het feit dat de eerstejaars met nieuwste geschiedenis begonnen zijn en bijvoorbeeld niet met de Middeleeuwen vindt niet iedereen gelukkig. Maar ook over dit punt zijn de meningen verdeeld. Men weet niet welke oplossing de beste is, zodat misschien toch de bestaande situatie de voorkeur verdient.

De ondergetekenden - groep 1B - geven hierbij hun indrukken weer over:

a. opvang aan het begin van de cursus.

De kennismaking met het Instituut was, na het massieve discussiëren van de kei-weeken, bij voorbaat een verademing. De opvang, met name de borrel en de toespraak van de heer Naarden werd als positief ervaren, terwijl ook de rondleiding van prof. Jongkees ettelijken kon boeien.

b. het studiejaar 1970-71.

1e semester:

Op maandag-middag 5 oktober werden de diverse groepen in de bibliotheek verzameld, alwaar gelijk met de deur in het studiejaar gevallen werd. Hier werd ter bemoediging gezegd, dat binnen de kortste keren een zeer hoog percentage der aanwezige aanstaande studenten zou verdwijnen (didactisch verantwoord??). Prompt daarop werden 30 bladzijden Palmer opgegeven, terwijl het merendeel der studenten niet enig idee had, hoe dit boek eruit zag; laat staan een Palmer bezat. Dit werd echter doeltreffend opgevangen door het welwillend afstaan van het boek door tweede-jaars studenten.

Na een voorlopige periode van enkele weken werd er naar beste vermogen college geschiedenis gegeven door de heren Jansen en Mellink. In november kwamen de heren Bakker en Huizinga, die zich de rest van dit semester inwerkten. Samenvattend kunnen we van dit semester zeggen, dat het buiten de schuld van bovenvermelde heren nogal rommelig was, hetgeen het thuis-voelen op het Instituut niet bepaald bevorderde.

2e semester:

Over de diverse colleges kunnen we het volgende zeggen:

Colleges de heer Bakker:

Deze verliepen nogal stroef. Vooral aan de zijde van de heer Bakker waren de verwachtingen toch te hoog: we kregen vaak de indruk, dat we derde- of vierde-jaars waren. Vooral ten gevolge van onze gebrekkige kennis van de Nieuwe Geschiedenis konden we de verwachtingen van de heer Bakker niet waar maken.

Colleges de heer Huizinga:

Deze verliepen in een ontspannen sfeer. Alhoewel de behandelde onderwerpen niet altijd even interessant waren, geloven wij, dat mede door de inspraak, deze colleges aan hun doel beantwoordden.

Colleges de heer Ankersmit:

Deze verliepen rimpelloos. De opgegeven scriptie was voor de meesten wel leuk werk.

Colleges Latijn de heer Akkerman:

Alhoewel de heer Akkerman ons inziens trachtte zogoed mogelijk college te geven was het voor de meesten toch maar een martelgang. Wij vrezen, dat dit vak de functie heeft van abattoir voor het tweede jaar, hetgeen zelfs voor M.O. Geschiedenis Groningen niet geheel terecht is ons inziens. Onze waardering evenwel voor de heer Akkerman.

Hoorcolleges prof. Lipschits:

Vaak "interessant"; moeten komend jaar voortgezet worden.

Over de tentamens kunnen we weinig opmerken.

Groep I B is van mening, dat er wel eenheid dient te komen in de hoeveelheid stof, die alle eerste-jaars M.O. moeten doorwerken.

Groep I B:

de heer Ankersmit: scriptie in de Paas-vacantie,

de heer Bakker: referaat, waaraan, zoals later bleek grote waarde werd gehecht, doch niet als zodanig aangekondigd was vòòr de Paas-vacantie.

Eenheid en Scheiding: globaal en enkele hoofdstukken diepgaande of globaal diepgaander???

Algemene opmerkingen:

Ubbo Emmius: "reeds het pogen is schoon". Volhouden jongens (lezingen interessant, feesten kunnen beter).

Groniek: dit nummer is zeer geslaagd.

Koffie: meestal vrij slecht. Voor kwaliteitsverbetering zijn we gaarne bereid een stuiver per beker bij te betalen.

Bibliotheek: in de eerste maand beter weg-wijs maken door kleine opdrachten. bijvoorbeeld.

ENKELE BEDENKINGEN VAN GROEP ID BI HET STUDIE-JAAR 1970/71

Van fundamenteel belang is, dachten wij, het terdiscussie stellen van het studieprogramma. Aan het begin van elk semester wordt een studieprogramma verstrekt, het hoe en het waarom zou in de eerste college(s) besproken moeten worden. Daarbij zou voor de afzonderl ke colleges een programma opgesteld moeten worden: de stof zou verdeeld moeten worden over het aantal college-uren.

De programmering heeft tal van voordelen:

1. zij vormt een garantie, dat het gehele tijdvak wordt doorgenomen,
2. het is nu voor dedocent mogelijk om uit elk deel van de stof een aantal punten te lichten, deze te bespreken en in het tijdsbestek te integreren.

3. de studenten kunnen dan de te behandelen stof doornemen, zich prepareren op het college. Telkens wanneer het programma dreigt vast te lopen, zal deze opnieuw opgesteld moeten worden.

Wat het inleidingscollege betreft heeft het weinig zin referaten te houden over onderwerpen, wanneer de basiskennis nog ontbreekt. Deze moeilijkheid zou opgevangen kunnen worden, wanneer de docent in het voorgaande college een inleiding geeft over de te behandelen stof.

Vanwege het belang van een goede vormgeving bij het maken van opstellen, scripties en dergelijke lijkt het ons verstandig tijdens de begeleidingscolleges naast de inhoud ook de vormgeving ter discussie te stellen. Enerzijds kunnen de studenten dan de vorm, opzet van het referaat bekritisseren, zijn daartoe genoodzaakt tot kritisch luisteren, anderzijds zal de student, die het referaat opstelt, voordraagt, extra aandacht aan de vormgeving besteden en deze moeten kunnen verdedigen.

Tenslotte nog dit: is het niet mogelijk het literatuur-tentamen in tweeën te splitsen en deze de studenten gedurende het jaar te laten afleggen? Hoewel dit een verzwaring tijdens het studiejaar betekent, is daarmee de periode juli-augustus-september tot een werkelijke vakantie geworden.

mieke, nicole, anneke, rolf, tako, lenie, piet, henk, stef, frouke, peter, henk, charlotte, harry, leo.

EVALUATIE VAN HET TWEDE JAAR M.O.

Vorige week werd mij de vraag gesteld of ik enige indrukken van het bijna afgelopen jaar aan het papier wilde toevertrouwen. Een schier onmogelijke taak, omdat reeds vele tweede-jaars de stad uit waren om zich op de komende tentamens voor te bereiden. Desalniettemin is het toch nog gelukt enkele indrukken bijeen te garen. Voor velen bleek het moeilijkste punt de zeer beperkte tijd, die gereserveerd was voor de handboekkennis van de Middeleeuwen. Het gevolg was, dat men zich teveel ging toeleggen op louter feitenkennis, omdat er voor een eigen doordienking van de stof en voor het ontdekken van algemene trends in de Middeleeuwen geen tijd beschikbaar was. Sommigen voelden het bovendien als een gemis, dat er vrij weinig aandacht aan de literatuur-begeleiding werd geschonken. Een boekenlijst vandie nummers kan toch niet voor een literatuurlijst doorgaan! Wat de vaderlandse geschiedenis van de Middeleeuwen betreft: het leek ons wenselijker de onoverzichtelijke prisma-pocket van de lijst te schrappen en dit te vervangen door een meer overzichtelijk en kort handboek. Daaromheen zou dan enige literatuur gelezen kunnen worden.

Over de Oude Geschiedenis kunnen we kort zijn. Dit onderdeel beheerste men binnen een redelijke korte tijd, doordat een vrij compact en eenvoudig handboek werd gebruikt. De colleges werden gebruikt om de stof verder uit te diepen. Bovendien was er een vrij grote plaats ingeruimd voor de literatuur-begeleiding. Je kon tot op zekere hoogte een eigen literatuurlijst opstellen. Dit betekende een stimulans voor het gebruiken van de bibliotheek, wat, gezien het verdere verloop van de studie, positief genoemd mag worden.

Ons studie-jaar was verdeeld in twee semesters. Helaas bevatten beide se-

mesters een niet gelijk aantal college-uren, zodat men in het tweede semester nog minder tijd had dan in het eerste. Misschien kan men in het volgende studie-jaar het tweede semester beter half januari laten beginnen. Door het nijpend gebrek aan tijd bleef er ook weinig gelegenheid over om zich te verdiepen in een speciaal onderwerp. M.O. 2A hield zich bezig met de "tyran" (Oude Geschiedenis) en M.O. 2B met de "12e eeuwse Renaissance" (Middeleeuwse Geschiedenis). Iedereen vond het jammer, dat deze onderwerpen niet uitgebreider konden worden behandeld.

Wat ons erg tegenviel was de zeer gebrekkige informatie voor het komende studie-jaar. Hoe de themagroepen in ons program zullen gaan functioneren werd niet verteld. We weten ook nu nog niet welke themagroepen er het volgende jaar gaan starten, zodat een beslissing over de keuze van de bijvakken tot september moet worden uitgesteld. Een rem op de planning van de eigen studie!

Tenslotte hopen we, dat de informatie van en de begeleiding van de studie het volgend jaar beter verzorgd zal worden. De student weet dan, waar hij aan toe is en zal zich dan misschien met nog meer interesse aan de studie wijden.

H. de Roest

LOTGEVALLEN VAN HET DERDE JAAR M.O.

Voor ons omvatte het program dit jaar een scriptie (nieuwste) in de Kerst-vakantie, tentamen nieuwste plus boekenlijst in juni en in september een pars Middeleeuwen, een boekenlijst-tentamen nieuwe en een tekst-analyse nieuwe. Daarbij kwam verder nog didactiek, puberteits-psychologie, de excursie en voor de "hobbyisten" latijn-colloquium en bijvakken.

Ons bezwaar tegen dit programma richt zich vooral op de onvoldoende spreiding van de verschillende onderwerpen: je werkt het hele jaar voor één tentamen en een scriptie en in september krijg je alles tegelijk. Bovendien is er in dit programma te weinig tijd om voldoende aandacht te besteden aan de bijvakken, waarbij het Latijn ook wel eens in het gedrang komt.

Een ander punt is de onvoldoende voorlichting over de zaken, die we dit jaar moesten doen. Men hield alles in het vage, ondanks het feit, dat er vaak genoeg gevraagd is, hoe het nu precies zat. Als voorbeeld moge gelden de boekenlijst voor nieuwste geschiedenis. Het hele jaar is daar wat bagatelliserend over gesproken en is beslist niet duidelijk naar voren gekomen hoeveel boeken/artikelen daar nu op verwacht werden. Pas drie weken vóór het tentamen werd dit duidelijk. En dit betekende, dat de meesten er "wat" soms ook "nógal wat" bij moesten lezen. Het tijdstip is op z'n zachtst gezegd "ongelukkig" gekozen. Dit had toch makkelijk anders gekund? (Tenzij men natuurlijk zelf niet wist, wat er gedaan moest worden). Overigens dreigt het tekort aan voorlichting zich weer te herhalen. We weten niet precies wat we volgend jaar moeten doen.

De hoofdmoot viel dus dit jaar op Nieuwste Geschiedenis, en de colleges waren verdeeld in handboekuren en referaaturen. Het grote voordeel van een handboekuur vonden de meesten van ons, dat je meer gedwongen bent de stof door te werken. Wat betreft het referatenuur lopen de meningen uiteen: in groep A vond men het systeem niet zo geslaagd; in groep B wel. Het werken met stencils vonden we allemaal erg prettig; je kunt beter

luisteren, als je niet ondertussen aantekeningen hoeft te maken. Sommigen vonden ook, dat de Vaderlandse Geschiedenis wat in de verdrukking is gekomen en in het algemeen vinden we, dat deze meer geïntegreerd moet worden in de Algemene. De keuze-mogelijkheid van de onderwerpen vonden we erg gevarieerd: iedereen kon wel aan zijn trekken komen. Alleen zouden we graag zien, dat men het eerst volgende referaat steeds wat eerder bekend maakte (ongeveer twee weken van te voren) zodat men er rustiger aan kan werken, en iemand een onderwerp, waarvoor hij zich interesseert niet wegens tijdgebrek aan een ander over moet laten.

Hettijdstip van de scriptie (Kerst) vonden we ook niet zo geslaagd. Misschien had deze beter in de vakantie van 2 naar 3 geplaatst kunnen worden. Het bezwaar, dat de achtergrondkernis ontbreekt, geldt ook met Kerstmis nog, want dan is men nog niet veel verder dan de Restauratie. Sommigen waren van mening, dat "het particulier initiatief" beter tot zijn recht had kunnen komen als er meer tijd geweest was. Het titelaanbod vonden we te éézijdig "politiek", bovendien ontbrak de Vaderlandse Geschiedenis geheel.

De colleges Nieuwe Geschiedenis werden vrijwel geheel gevuld met het houden van referaatjes. Dit vonden we een goede opzet, waarbij het persoonlijk initiatief zich kon ontplooiën daar er een (soms te groot) appèl op de eigen inbreng werd gedaan. Over het principe van een tekst-analyse lopen de meningen uiteen, maar in de huidige opzet zijn we er (nog steeds) tegen. Overigens is het merkwaardig, dat het programma voor de Nieuwe door de jaren heen één protentamen, drie tentamens en een scriptie voorschrijft, terwijl Nieuwste maar één tentamen en een scriptie eist.

Het pars Middeleeuwen is een typisch rudiment van het oude M.O.-programma. Wij vinden het wat vreemd, dat het nu in september valt. Er is het hele jaar niets aan Middeleeuwen gedaan. Het pars was ons inziens beter op zijn plaats geweest in juni of september na het tweede jaar.

Tot slot nog een opmerking over de excursie. De ervaring is, dat je elkaar dan beter leert kennen. Is het misschien niet beter deze eerdere (bijvoorbeeld in het tweede jaar) plaats telaten vinden? Tot zover dus onze ervaringen, die gedistilleerd werden uit een "brainstorming", waaraan deelnamen:

Françoise Coenen
Peter van der Laan
Max Palfrenier
Thea van Rooden
Jan de Roos

Yvonne Rops
Jan Smits
Frits Thissen
Jaap Wielinga

4e JAAR M.O.

Wij hebben wel contact opgenomen met enkele 4e jaars M.O., maar deze zeiden van mening te zijn, dat een evaluatie van hun jaar volstrekt zinloos zou zijn, aangezien zij toch in een overgangs-regeling verkeerden. Vandaar dat zij ons adviseerden geen evaluatie van het vierde jaar M.O. in dit overzicht op te nemen.

De Redactie

Uit het rijke historische

Leven . . .

